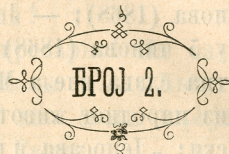

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАБАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСЕ
НАПЛАЂУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

ГРАЂА ЗА ИСТОРИЈУ СРСКОГ ПОЗОРИШТА.

(Наставак.)

У овом другом периоду, као што видимо, има више драма из историје нашега народа, а две три и из друштвенога живота нашег; песничтво је у њима по себи од веће вредности; драматска архитектоника је врсна, прем да има доста како оригинала и прерада тако и превода — као и у другим књижевностима — који нису удесни за представљање, него су само за читање, или су по својој унутрашњој вредности у другом и у трећем реду; језик је чистији. Превода има свакојаких, од класичних, средњих и лоших писаца; јер се није радило по плану, него је понајвише пресуђивао случај, што се коме лично допадало, без разбора. Њих већином промахује романтички дух и сентименталност онога времена.

Трећи је период време сталних народних позоришта у Загребу, Новоме Саду и Београду, са стручним глумцима. Комади су врснији у сваком погледу; пази се више на језик. Зборник пригизваних комада саставља се мање — више по некоме плану.

У овом трећем периоду појављују се многи писци. Ми ћемо имена њихова и дела им, у колико узможемо, навести овде у хронолошком реду: Паја Ненадовић: „Два црна крста или Богољуб и Милка,“ жалосна игра у 3 чина (1861); — А. Николић: „Зидање Скадра на Бојани,“ жалосна игра у 3 чина (1861); — А. Николић: „Краљевић Марко и Вуча Ђенерал,“ позоришна игра у 3 чина (1861); — Јован Хаџић Светић: „Натан мудри,“ од Г. Е. Лесинга, драматска спевка у пет чинова (1861); — Паја Ненадовић: „Од свачега по нешто, а из целог ништа,“ шаллива игра у 3 чина (1862); — Јован Петровић: „Милан Топлица,“ драматичан спев у 3 чина (1862); — Јован Суботић: „Херцег Влади-

слав,“ драма у 5 чинова (1862); — Сомборско српско драговољачко друштво: „Три бекрије,“ шаллива игра у три чина с песмама, прерађена по Нестроју (1862); — Ђорђе Јакшић: „Сеоба Србаља,“ драма у 5 делова (1863); — Ђорђе Малетић: „Преодница српске слободе или српски ајдуци,“ жалосна игра у 5 делова (1863); — Јован Суботић: „Немања,“ драма у 5 чинова (1863); — С. Г. Стефановић: „Смрт Уроша петог, цара српског, ужасно жалосна игра“ у 5 чинова (1864); — Н. Ф. Глогић: „Наход и Даница,“ оригинална драма у 3 чина (1865); — Н. Ф. Глогић: „Црни јастреб,“ оригинална драма у 3 чина (1865); — Матија Бан: „Цвети српске,“ драма у 5 раздела (1866); — Милош Зечевић: „Јулије Цезар,“ трагедија у 5 делова, од Шекспира (1866); — Лаза Костић: „Максим Црнојевић,“ трагедија у 5 чинова (1866); — Ђорђе Малетић: „Смрт цара Михаила,“ жалосна игра у 5 делова (1866); — Лаза Телечки: „Последња деспотица смедеревска,“ изворна драма у 5 чинова (1866); — Јован Деметровић: „Аманет или срећа у пепелу,“ позоришна игра у 4 чина с песмама (1868); — Михаило Полит Десанчић: „Бранивој кнез захумски,“ хисторијска драма у пет чинова (1868); — Ђорђе Јакшић: „Јелисавета кнегиња црногорска,“ драма у 5 делова (1868); — Никола Недељковић: „Дејан, јупан требински,“ драма у 5 делова с песмама, (1868); — Никола Недељковић: „Краљ Милутин,“ драма у пет делова (1868); — Крушевљанин: „Отмица или ослобода Крушевца,“ драмска песма у 3 дела (1868); — Јован Суботић: „Звонимир,“ драма у 5 чинова (1868); — Јован Суботић: „Прехвала,“ драма у 5 чинова (1868); — Јован Суботић: „Милош облић,“ драма у 5 чи-

нова (1868); — Јован Суботић: „Бодин,“ драма у 5 чинова (1868); — Ђорђе Малетић: „Посмртна слава кнеза Михаила М. Обреновића,“ слика из народног живота (1868); — Јосиф Подградски: „Лепосава и њено губилиште, или новоградске комедије,“ сатиристичка драма у три чина, с песмама и предигром (1869); — Александар Поповић: „Нечиста кућа,“ драма у 5 чинова од барона Ј. Ауфенберга (1869); — Јован Суботић: „Сан на јави,“ слика из прошлости српске (1869); — Александар М. Вукашиновић: „Краљевић Марко и Муса Кесеџија,“ јуначка позоришна игра у 3 чина (1870); — Недељко Недељковић: „Лукавство и будалаштина или један слуга, а два господара,“ шаљива игра у три чи-

ну (1870); — Илија Округић Сремац: „Саћурица и шубара,“ шаљива игра у 4 чина с песмама (1870); — А Савић: „Мала јогуница или поновљено пријатељство“, шаљива игра у 3 чина с певањем (1870); — Јован Суботић: „Крети круна,“ образ из прошлости српске у четири слике (1870); — Милан Јовановић: „Демон,“ повест и алегорија у три чина (1872); — К. Трифковић: „Школки надзорник,“ шаљива игра у једној радњи с певањем (1872); — Јован Јовановић: „Шаран,“ шаљива игра у једној радњи (1872); — К. Трифковић: „Честитам,“ шала у једном чину, и „Француско-пруски рат,“ шаљива игра у 1. чину (1872); — Милан Јовановић: „Краљева сеја,“ драма у четири чина (1872).

(Наставиће се.)

Љ У Б А В Н О Ш И С М О.

Шаљива игра у 1. радњи, од Косте Трифковића.

(Наставак.)

Дражић. Али ни налик, кажем ти, са свим је нешто друго.

Видић. Онда не знам шта је!

Дражић. Да си ме слушао, већ би одавна знао.

Видић. А ти говори, човече, говори! Не може човек да речи ишчуна из тебе.

Дражић. Лепо, још сам ја крив! Дакле слушај!

Видић. Слушам!

Дражић. Теби је познато, да сам још као нежењен...

Видић. Дакле пре три месеца!

Дражић. Тако је! — имао неко мало познанство са госпођом Евицом.

Видић. Хоћеш да рекнеш, да си водио љубав.

Дражић. Познанство, љубав, како се узме. Дакле то је било још као нежењен...

Видић. Пре три месеца.

Дражић. Па добро, дакле пре три месеца.

Видић. Кад си био још нежењен!

Дражић. Ал' хоћеш ли ме пустити до речи?

Видић. Ђутим као мушица!

Дражић. Дакле где смо заостали?

Видић. Питао си ме, јесмо ли сами; рекох, да јесмо!

Дражић. Добро дакле! Пре три месеца још као нежењен водио сам љубав са госпођом Евицом.

Видић. Без знања њенога мужа?

Дражић. Ма наравно! Она ми је једаред и писала онако, као што се то већ пише.

Видић. „Дражајши Лазо! Ја те љубим!... Ја те обожавам, моја љубав... срце... верност... гроб... смрт.“

Дражић. Тако, тако, на ту форму!

Видић. „Ти си моја нада, моја утеха, живот мој!“

Дражић. Од прилике тако! Али слушај ме даље! Дакле где сам оно стао?

Видић. Питао си ме јесмо л' сами — и ја —

Дражић (срдито.) Та мани се лудорија! Даклем мени је Евица једаред и писала. Хја! То је могло онда још бити — сада, боме, сад сам ожењен!

Видић. Већ три месеца!

Дражић. Сада тако што не иде. А после чини ми се, да је њен муж нешто и приметио, па пази на сваки њен корак. Једном речи сада престаје разговор.

Видић. Добро, а ти почни што друго!

Дражић (срдито.) Боже мој, не мислим ја наш разговор! Дакле где сам стао?

Видић. Питао си ме....

Дражић. Не, не, знам већ! Дакле, ономад сам био на беседи и овамо онамо у четворци рече ми Евица.

Видић. „Господин Дражић ви би сте ме..“

Дражић. Да! „Господин Дражић, ви би сте ме јако обвезали, кад би сте ми моје писмо вратити.“ Ако вам могу тиме услугу учинити!

Видић. Рекао си ти?

Дражић. Да, ја ћу га одмах по пошти послати. „Не ни пошто по пошти!“

Видић. Рече она?

Дражић. Да! „Јер мој муж од неког времена сва моја писма отвора, већ ако можете онако испод руке. „У тим се фигура сврши, а ја цело вече за тим не имадох прилике запитати је, како разуме она то испод руке. Мислио сам од то доба, како да то учиним, док се најпосле нисам сетио тебе. Ти си њен кућевни лечник, је л’?

Видић. Ја сам тако сретан!

Дражић. Дакле се нисам преварио! Па сада долазим са својом молбом. (Извади писмо.) Ево, то је то писмо, и ја те молим, као свога пријатеља, да га предаш госпођи Евици.

Видић. Ја?

Дражић. Ти, да! Кад отидеш њојзи, а ти ћеш јој лепо предати и казаћеш. Шта ћеш јој казати?

Видић. Казаћу јој, ево господин Дражић шиле ваше љубавно писмо.

Дражић. Не, ни пошто! Кажу јој, да јој шилем облигацију из њене парнице!

Видић. Коју је изгубила.

Дражић. Како? Та ја сам јој добио парницу! (Наставиће се.)

Д И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Саћурица и шубара.) Од како се игра овај комад, ваља да никад није цела представа тако добро испала, као трећи дан Божића прошле године. Али није ни чудо, како добро беху подељене и изведене улоге. Да је Пантелија (Ружић) изврстан био, разуме се по себи; али и Соколовић, као Арсеније, тако се уживео у ту улогу, да му је то једна од најразвишљеније и највештије одиграних улога његових, и у опште одликова из народнога живота. И трећи је слепац (Нешић) био на свом месту. Зорић није никад тако марљиво и поентујући одиграо срескога судца као тога вечера; тим је цео комад добио свој колорит. Милка и Милева (Л. Хаџићева и Маринковићева) одговориле потпуно своме задатку; тако исто Митар, Михаљ и Милош (Недељковић, Марковић и Петровић). У игри Добриновића, као брице, искочило је много места јасније и развојеније, на велико задовољство и уживање публике, која му је то одмах и признала. Овај је млади глумац за кратко време, својом марљивом, умном игром, знао стећи наклоност и добру вољу овдашње, у аплаузу не баш издашне публике. Кад додамо да Лукић беше пандур Ристо; да су сама Ружићка и Маринковићка имале доброту, те нам приказале прву и другу бабу; и да су Поповићева и сви остали били на свом месту; онда мислим, да ће сваки, који је ту представу видео, пристати узга ме, да речемо друштву велико хвала на томе лепом божићном дару! Б.

К Њ И Ж Е В Н О С Т.

* (Избор драматичних дела из репертоара народнога позоришта у Загребу.) Управа народнога позоришта у Загребу почела је сада издавати под тим насловом одбранија дела из свога репертоара. До сада су изашле четири свеске. У првој су свесци: „Син пустиње,“ по-

зоришна игра у 5 чинова, од Фр. Халма, превео Иван Триски; и: „Што жена може“, изворна глума у 1. чину од Јанка Јурковића; — у другој је свесци: „Много вики ни за што,“ комедија у 5 чинова, од В. Шекспира, превео А. Шеноа; у трећој: „Дона Дијана,“ шалива игра у 3 чина од Аугуста Морета, с немачког по К. А. Весту превео Иван Захар; — у четвртој: „Молика,“ трагедија у 3 чина, чешки написао Ј. Колар, превео Ј. Евђевић Томић. У предговору се вели: „Пре некога времена породила се мисао, да се на свет издаје избор побољших драматичких плодова, што се чувају у књижицама народног позоришта хрватског. Раде то готово сви просвећени народи у Европи: Французи имају знатне збирке, као „Le théâtre français,“ La France dramatique,“ имају Италијанци „Il. frorilegio drammatico,“ Шпанолци „Biblioteca d' Espana,“ Пољаци „Teatr polski,“ Чеси „Divadelni biblioteku,“ имају Немци множину таквих збирака, а и суседна нам племена почеше их издавати, као Словенци „Slovensku Thaliu“ и Срби „Зборник позоришних дела“ у Новоме Саду Ми, на жалост, немамо толико изворних дела да би смо могли њима испунити сву збирку: наш репертоар састоји се већином из превода. Али како смо већ напоменули, овакво подухеће нужно нам је из више разлога. Прво што ће се гледати, да се у ту збирку уврсте најбољи драматски плодови других народа правилним језиком, те ће постати тако својином не само загребачкога опћинства него свега народа. Друго, што ће тим издавањем репертоара загребачкога, београдскога и новосадскога зборник постати заједничким сва три позоришта. Треће, што ће се у ову збирку уврстити и поманји комади, који ће бити добродошли друштвима што путују и позоришним драговољцима. Земалска влада одредила је позоришној управи за то подухеће годишњу суму.“

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

16. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТПЛАТИ 9.

У НОВОМЕ САДУ У ЧЕТВРТАК 3. ЈАНУАРА 1874.

ДОНА ДИЈАНА.

Шаљива игра у 5 чинова, од Морета, по преради К. А. Вестовој превео Милорад Поповић Шапчанин.

О С О Б Е:

Дон Дуго, независни гроф у Барселони	Пешић.
Дона Дијана, наследница-принципкиња, кћи му	Ј. Сајевићка.
Дона Лаура) његове нећаке	М. Недељковићка.
Дона Фениса)	Л. Хаџићева.
Дон Цезар, принцип ургелски	Сајевић.
Дон Луис, принцип беарњански	Марковић.
Дон Гастон, гроф фоаски	Лукић.
Перин тајник и повереник принципкињин	Недељковић.
Флорета, собарица принципкињина	Л. Маринковићева.

Дворске слуге. — Збива се у Барселони, у времену кад је Каталонија била независна.

У недељу 6. јануара: „**СТАРИ БАКА И ЊЕГОВ СИН ХУСАР.**“ Позоришна игра у 3 чина, с певањем, од Ј. Сигетије, поербио Ј. Ћорђевић и Л. Илић.

Поштовани претплатници умољавају се, да би изволели исплатити први део своје претплате или у трговини браће Поповића или у вече на каси.

Улазнице се продају у писарници позоришној (стану матичином) од 9—12 пре подне и од 3—5 сахата после подне, а после на каси.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5 н. а. вр. у српској народној задружној штампарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

БОЛУЈУ: М. СУБОТИЋ, Н. РАШИЋ, Љ. ЗОРИЋЕВА.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.